

Co by měl mladý anesteziolog vědět o nenavyšování a odnětí terapie nebo DNR

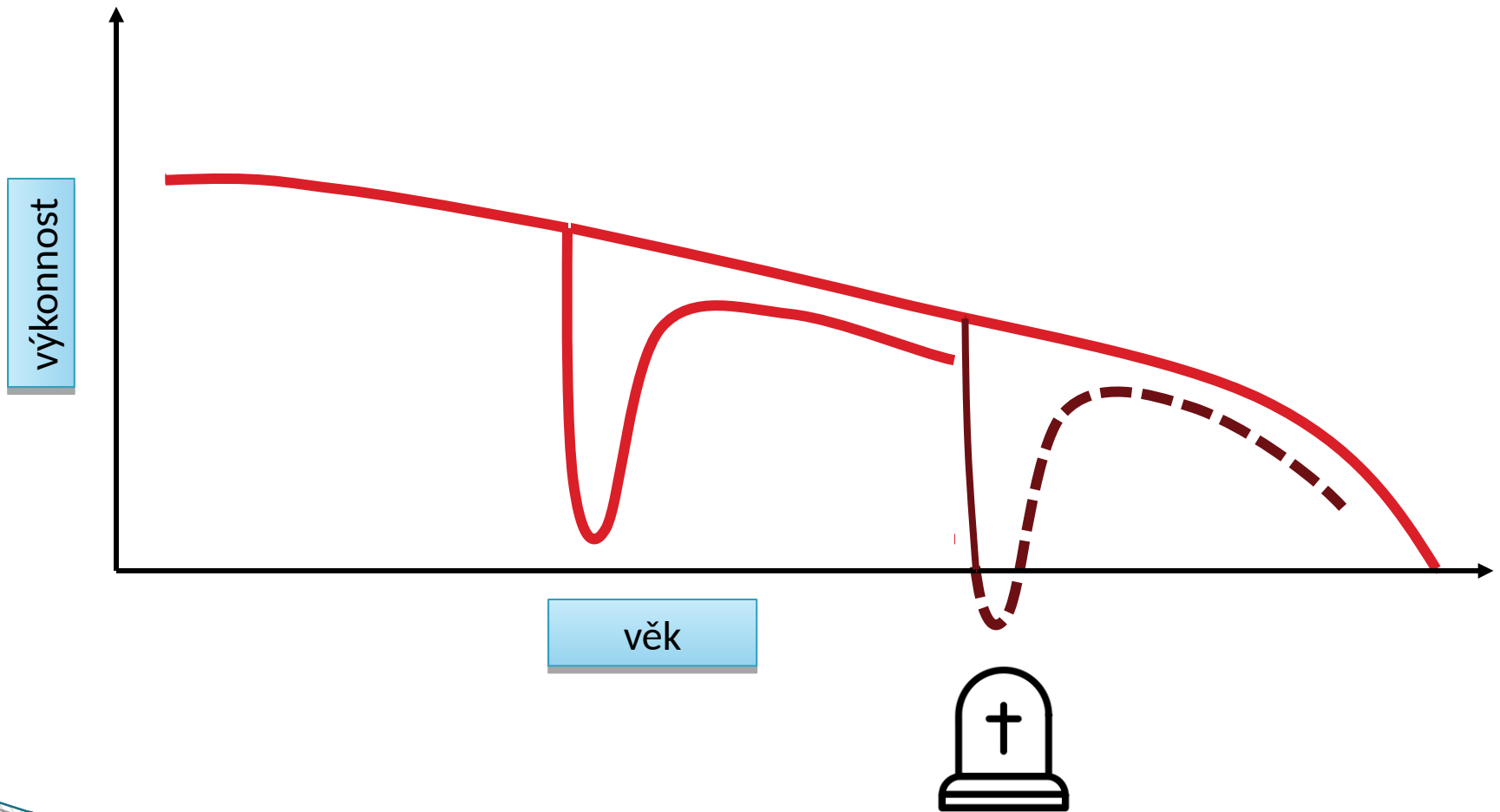
Pavel Suk
ARK, FN u sv. Anny v Brně

Východiska

- ▶ cílem péče je zachování zdraví a života
- ▶ podmínkou je reverzibilita onemocnění
- ▶ cílem není prodloužení umírání
- ▶ u každého postupu je třeba zvážit přínos oproti riziku komplikací, bolesti a dyskomfortu
- ▶ život je konečný; smrt je přirozeným výsledkem průběhu onemocnění
- ▶ nezahájení nebo ukončení marné a neúčelné léčby je etické a legální

× **euthanázie** – aktivní ukončení života

Funkční výkonnost

Výkonnost / kvalita života (QoL)

- ▶ fyzická
  - mobilita
  - běžné aktivity
- ▶ mentální
  - porucha kognice a paměti
  - úzkost, deprese
- ▶ soběstačnost
- ▶ bolest a nepohodlí
- ▶ vývoj v poslední době

opakovaný pohovor → adekvátnější informace

Kdo dá podnět?

pacient

příbuzní

lékař

sestra

Kdo to rozhodne?

jednomyslný souhlas
teamu lékařů

zodpovědnost
ošetřujícího lékaře

názor oš. sestry

souhlas primárního
teamu

Co zvažují?

- ▶ funkční výkonnost před přijetím do IP
- ▶ rozsah orgánové dysfunkce
- ▶ reverzibilita onemocnění
- ▶ funkční omezení při zotavení
- ▶ věk
- ▶ přání nemocného
  - dříve vyslovené přání dle zákona o zdravotních službách č. 372/2011 Sb.
  - sepsané v nemocnici
- ▶ přání rodiny

Pohovor s rodinou

- ▶ vhodné pozvat celou rodinu a blízké
  - ▶ účastní se 2 lékaři a
  - ▶ vysvětlit
  - ▶ terapie n
  - ▶ pobyt na l
  - ▶ cílem je to
- při nesouhlasu rodiny**

  - více času – opak. pohovory
  - konzilium nezávislého lékaře
  - etická komise
- ▶ změna priorit – cílem není udržení při životě, ale zabránit bolesti a utrpení
  - ▶ od rodiny žádáme pochopení, ale nechceme, aby o omezení péče sama rozhodla

Úrovně omezení léčby

- ▶ DNR = do not resuscitate
- ▶ withhold
  - nerozšiřování současné úrovně léčby
- ▶ withdraw
  - odejmutí neúčelné léčby
- ▶ paliativní péče
  - symptomatická u terminálně nemocných
  - cílem je úleva od bolesti, dušnosti, fyzického a psychického stresu
  - vede ke zlepšení kvality života

není etický ani právní rozdíl mezi withhold a withdraw

Omezení léčby prakticky

- ▶ příklady
  - nepřijetí do intenzivní péče
  - maximální dávky vasopresorů
  - nezahájení /ukončení dialýzy
  - bez dalších (chirurgických) intervencí
  - DNI = do not intubate
  - bez změny ATB terapie
  - odpojení od UPV
  - terminální extubace
- ▶ přítomnost rodiny při odnětí péče
- ▶ vždy ponechána ošetrovatelská péče, analgezie, potlačení dušnosti a křečí

Příklad: Prognóza a postup léčby

Epikríza:

64-letý kardiak přijatý po 25 min. KPR. Příčinou maligní arytmie, AKS neprokázán. Komplexní resuscitační péče: sedace, UPV, podpora oběhu katecholaminy, terapeutická normotermie. Časná stabilizace oběhu, po odtlumení přetrvává koma s GCS 3, zachované pouze kmen. reflexy. Opak. EEG s nepříznivým vzorcem.

Prognóza:

- ▶ pacient má ireverzibilní posthypoxické poškození centrálního nervového systému
- ▶ byl posouzen poměr reálného klinického přínosu a míry možného rizika komplikací, bolesti a dyskomfortu
- ▶ pokračování v orgánové podpoře nezvrátí nepříznivou prognózu, proto se jeví jako marné a neúčelné

Plán terapie :

- ▶ spontánní dýchání
- ▶ ošetrovatelská péče
- ▶ analgezie opiáty

Revize

- ▶ denní přehodnocení a zápis do dokumentace
- ▶ přehodnocení a změna plánu při zlepšení / zhoršení

Akutní rozhodnutí

- ▶ ukončení KPR
- ▶ příjem nebo náhlé zhoršení stavu
- ▶ obvykle pacienti s výraznou funkční limitací a ↓ QoL
- ▶ shoda sloužících lékařů

Typické diagnózy

- ▶ ireverzibilní poškození CNS
  - stav po KPR, těžké kraniotrauma, CMP
- ▶ šokové stavy a akutní (multi)orgánové selhání
- ▶ progrese chronického orgánového selhání
  - srdeční selhání, CHOPN, plicní fibróza, cirhóza jater, neurodegenerativní onemocnění
- ▶ chirurgicky neřešitelné onemocnění/komplikace
- ▶ pokročilá onkologická onemocnění

Advanced Care Planning

- ▶ při diagnóze život ohrožujícího onemocnění (*rakovina, demence, svalová dystrofie*), ztrátě soběstačnosti, ...
- ▶ pohovor mezi pacientem a lékařem zahrnující:
  - porozumění onemocnění a prognóze
  - pacientovy obavy a přání
  - cíle léčby – jaké jsou možnosti, přínos a rizika
  - možná účast rodiny a přátel
- ▶ případné rozhodnutí o odmítnutí léčby

Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny ČLS JEP
Česká společnost intenzivní medicíny ČLS JEP

**KONSENSUÁLNÍ STANOVISKO K POSKYTOVÁNÍ
PALIATIVNÍ PÉČE U NEMOCNÝCH S NEZVRATNÝM
ORGÁNOVÝM SELHÁNÍM**

Editor:
Vladimír Černý

<http://csarim.cz/docs>

Wandering Death
Ernst Barlach
Německo
1923

Smrti se nebojím, smrt není zlá,
co strašné je, co zlé je, to umírání je
Umírající, Jiří Wolker, 1923